

Ekitabo kya Danyeri - Ennamba kikumi mu kkumi na musanvu

*Okubikkula Eteeka lya Sande erigenda okujja mangu: Okwekenneenya mu
ngeri ey'ebbifaananyi ku kabonero ak'okudduka*

Jeff Pippenger
2024-03-05

Sister White ategyeza nti etteeka lya Sande erigenda okujja amangu kye 'akabonero' akaalabirirwa mu amagye ga Loma bwe gaayetooloola Yerusalemi mu mwaka ogwa 66, era mu kukola atyo, alambulula ekibiina ky'abalina amaaso agatalaba n'amatu agatawulira.

Obutaggwawo buli mu maaso gaffe. Ekivumbika kigenda kuggibwawo. Ffe abatudde mu kifo kino ekyenyikivu era eky'obuvunaanyizibwa, tukola ki, era tulwooza ku ki, okutuusa nga tunywerera ku kwagala kwaffe okw'ekwegomba okwewummuza, ng'emmeeme zifiira okutwetooloola? Emitima gyaffe gikakanye ddala? Tetuwulira wadde tetutegeera nti tulina omulimu gw'okukola olw'okununulwa kw'abalala? Baganda bange, muli mu kika ky'abo abalina amaaso ne batalaba, n'abalina amatu ne batawulira? Kya bwereere nti Katonda abawadde okumanya kw'okwagala kwe? Kya bwereere nti abatamidde obulabula oluvannyuma lw'obulabula? Mukkiriza ebitegeezo eby'amazima ag'obutaggwawo ebikwata ku bintu ebigenda okujja ku nsi, mukkiriza nti emisango gya Katonda gibunze ku bantu, era musobola okweyongera okutuula mwerufu, nga mugayaavu, nga temwegendereza, nga mwagala nnyo eby'okwesanyizaamu?

Kati si kiseera kya bantu ba Katonda okussa emitima gyabwe ku by'ensi, wadde okuterekerwa mu nsi obugagga bwabwe. Ekiseera tekiri wala, era, ng'abayigirizwa abaasooka bwe baali, tujja okusindikirizibwa okunoonya ekifo eky'obuddukiro mu bifo ebizikiridde era ebitaliimu bantu. Nga bwe okwetooloola Yerusalemi okw'amagye g'Abaloma kwali akabonero ak'okudduka eri Abakristaayo b'e Buyudaaya, bw'atyo n'okweyambisa obuyinza okw'eggwanga lyaffe mu tteeka eriragira okukaka Ssabbiiti ya Paapa kijja kutubera okulabula. Awo we kijja kubeera kiseera okuleka ebibuga ebikulu, nga twetegekera okuva ne mu bitonotono, tulyoke tubeere mu maka ag'akasirise mu bifo eby'ekyama wakati mu nsozi. Obujulizi, Ekitundu 5, 464.

Etteeka erya Ssande erigenda okujja mangu mu Amerika lye kabonero ak'okulabula (akabonero), 'okuvayo mu bibuga ebinene, nga mwetegekera okuva ne mu bibuga ebitono, mugende okubeera mu maka ag'ewummuliramu mu bifo eby'ekyama wakati mu nsozi.' Ab'Adiventisiti ab'e Laodikya tebakitegedde nnyo nti ekizibu ky'etteeka erya Ssande mu Amerika kituukiriza 'akabonero' akaayogerwako mu The Great Controversy. Kifaananyizibwa 'akabonero' akaali ku ntandikwa y'emyaka esatu n'ekitundu. 'Akabonero' akaatuukirizibwa mu kuzingiza okusooka kwa Yerusalemi okwajja mu mwaka 66, era kakifaananyiriza 'ekibendera' ekigulumizibwa ku tteeka erya Ssande erigenda okujja mangu.

Okuzikirizibwa ddala kwa Yerusaalemi kwaatuukirizibwa Titus mu mwaka gwa 70 AD, era okuzingiza kwa Titus kwasookanga kufaananyizibwa mu kuzingiza kwa Cestius mu 66 AD, kubanga Yesu bulijjo alaga enkomerero y'ekintu ng'akifaananyiriza n'entandikwa yaakyo. Kyali kuzingiza okw'entandikwa kwa Cestius kwe kwali "akabonero" ak'okudduka Yesu kye yali awadde, si kuzingiza kwa Titus. Ekimu kyali kuzingiza okw'entandikwa, ekirala kyali kuzingiza okw'enkomerero.

Tewali Mukristaayo n'omu eyafirira mu kuzikirizibwa kwa Yerusaalemi. Kristo yali abaalabudde abayigirizwa be, era bonna abaakiriza ebigambo bye baalindirira akabonero akaasubizibwa. "Bwe muliraba Yerusaalemi ekizungiddwa n'eggye," Yesu n'agamba, "mukitegeere nti okuzikirizibwa kwayo kusemberedde. Awo abali mu Buyudaaya badduke ku nsozi; n'abo abali wakati mwayo bafuuluke okuva mwo." Lukka 21:20, 21. Oluvannyuma lw'Abalumi abakulirirwa Cestius okuzinga ekibuga, nga tewali abaasubira ne balekera awo okuziinga, nga buli kimu kiraga nti okukwata ekibuga amangu ddala kyali kisoboka bulungi. Abaali bazingiddwa, nga babuze essubi ery'okweerwanako n'obuwanguzi, baali kumpi nnyo okwewaayo, omuduumizi w'eggye w'Abalumi lwe yaddirira ama ggye ge emabega nga tewali nsonga yonna enaalabika. Naye okusaasira kwa Katonda mu kukulembera ebyo kwali kukwataganya ebintu olw'obulungi bw'abantu be. Akabonero akaasubizibwa kaali kaweebwa Abakristaayo abaali balindirira, era kaakano omukisa ne weebwa eri bonna abaayagala okugondera okulabula kw'Omulokozi. Ebigenda mu maaso byategekebwa mu ngeri nti so si Bayudaaya newakubadde Abalumi baayinza okuziza okudduka kw'Abakristaayo. Cestius bwe yaddirira emabega, Abayudaaya ne bava mu Yerusaalemi ne bagoberera eggye lye eriddayo; era ama ggye gombi nga galibidde mu kino, Abakristaayo ne bafuna omukisa ogw'okuva mu kibuga. Mu kiseera kino n'ensi yali yasangulwamu abalabe abandibadde bagezaako okubasanga mu kkubo ne babaziya. Mu kiseera eky'okuzinga ekibuga, Abayudaaya baali bakung'aanidde mu Yerusaalemi okukuza Embaga ey'Ensiisira, era bwe bityo Abakristaayo abali mu nsi yonna ne basobola okuwona nga tebatataganyizibwa. Bwe batyo ne badduka amangu ne bagenda mu kifo eky'ebwokwerinda—ekibuga kya Pella, mu nsi ya Perea, emitala wa Yoludaani. *The Great Controversy*, 30.

Okwetooloolwa kwa Yerusaalemi okwakolebwa Cestius mu mwaka gwa 66 kwatuukiriza akabonero ak'okulabula Kristo ke yali awandiikidde Abakristaayo b'ebyaafayo ebyo, naye okwetooloolwa kwa Tito mu 70 AD tekwaleta "akabonero" konna ak'okudduka. Mu kwetooloolwa okwo tewaali Bakristaayo basigadde mu kibuga, era okwetooloolwa okusembayo okwo kwaleeta okuzikirira kwa Yerusaalemi, era mu kuzikirira kwa Yerusaalemi "tewaafa n'omu ku Bakristaayo," kubanga Abakristaayo baali badduse ku ntandikwa y'ebyaafayo ebyo.

Eggye ly'Abayudaaya, nga ligobera Cestius n'eggye lye, ne libalumba ku ky'emabega mu bukambwe obwatiisa okubazikiriza ddala. Abaroma baasobola okudda mabega n'obuzibu bungu. Abayudaaya baawonya nga byafiirwa byabwe bitono ennyo, ne baddayo e Yerusaalemi nga basanyuka mu buwanguzi nga beetisse omunyago gwabwe. Naye obuwanguzi buno obw'olabika bwabateereza bubi bwokka. Ne bubateekamu omwoyo ogw'okunywerera mu kuwakanira Abaroma, ogwaza mangu ennaku ez'etasoboka kuyogebwa ku kibuga ekyasalirwa okuzikirizibwa.

Obulabe n'ebibonoobono eby'entiisa byagwa ku Yerusaalemi bwe Titus yaddamu okuzingiza ekibuga. Ekibuga kyazingizibwa mu kiseera kya Paasika, ng'obukadde bw'Abayudaaya baali bakunjaanye munda mu lugo lw'ekibuga.

Okuva ku Mbagu ey'Ensiisira mu mwaka gwa 66 okutuuka ku Paska mu mwaka gwa 70, waliwo emyaka esatu n'ekitundu, ekyo mu ngeri y'obunnabbi kiba nga ennaku 1,260. Okuva mu mwaka gwa 66 okutuuka ku 70, Roma ey'Abapagana yayinyagira wansi w'ebigere Awaatukuvu n'eggye, nga bwe kityo ne Roma ey'obwa Papa yayinyagira ekibuga ekitukuvu okumala emyezi 42 okuva mu mwaka gwa 538 okutuuka ku 1798.

Naye ekiwalo ekiri ebweru w'ekkalu okireke, tokipima; kubanga kiweebwa eri Ab'amawanga; era ekibuga ekitukuvu balikikanyagira wansi w'ebigere emyezi amakumi ana mu ebiri. Okubikkulirwa 11:2.

Byombi Loma ey'obupagani ne Loma ey'obupapa baanyirira wansi Yerusaalemi okumala ennaku 1260 (emyaka), bwe kityo ne kiraga nti Loma ey'emulembe guno ejja okunyirira wansi Yerusaalemi ey'omwoyo ey'ennaku ez'enkomerero okumala ekiseera eky'akabonero eky'ennaku 1260. Ekiseera ekyo eky'akabonero kijja kutandika ku tteeka lya Sande eririku okuleetebwa mu bwangu mu United States, bwe kiwundu ekireetera okufa kiwonyezebwa.

Era ne ndaba omu ku mitwe gye nga gwakomereddwa okufa; era ekisago ekyo eky'okufa ne kyawona: ne abantu ab'ensi yonna ne beewuunya ne bagoberera ekisolo. Era ne basinza ejjoka eryaawa ekisolo amaanyi: era ne basinza ekisolo, nga boogera nti, Ani afaanana ekisolo? Ani ayinza okutabaala naye? Era ne muweebwa akamwa akayogera ebigambo ebikulu n'ebyo okunyooma Katonda; era ne muweebwa amaanyi okweyongerayo okumala emyezi amakumi ana mu bbiri. Okubikkulirwa 13:3-5.

Emyezi amakumi ana mu ebiri egy'ekifananyi egy'okutulugunyizibwa okw'obwapapa gye "essaawa" y'obutabanguko bw'etteeka lya Sande. Eyo "essaawa" etandikira n' "akabonero" (ekibendera), era emalira ku "obubonero". "Akabonero" k'ekibendera mu kiseera ky'etteeka lya Sande, kaaleetera Abakristaayo bonna abakyaali mu Babulooni okudduka ne baddukira ku Lusozi Olutukuvu olw'ekitiibwa olugulumiziddwa (olutumbiddwa waggulu) okusinga obusozi obulala.

Era mu nnaku ez'oluvannyuma kijja kubeerawo nti olusozi olw'ennyumba ya Mukama lunaasimbibwa ku ntikko z'ensozi, era lunaatukuzibwa okusinga obusozi; era amawanga gonna galikulukuta okutuuka gyalwo. Era abantu abangi baligenda ne bagamba nti, Mujje, tugende waggulu ku lusozi lwa Mukama, eri ennyumba ya Katonda wa Yakobo; era anaatuyigiriza amakubo ge, era tunaatambulira mu njira ze: kubanga mu Sayuni mwe munaava etteeka, n'ekigambo kya Mukama kuva mu Yerusaalemi. Isaaya 2:2, 3.

Okudduka okuva mu bibuga olw'ekiragiro ekiwaliriza okusinza ku Ssande kwafaananyizibwa ne kudduka kw'Abakristaayo mu mwaka gwa 66, era ne kudduka kw'ekkanisa mu mwaka gwa 538 bwe yadduka n'eyingira mu ddungu.

Ate omukazi n'adduka n'agenda mu ddungu, gy'alina ekifo ekyategekeddwa Katonda, nga alissibwa eyo ennaku 1,260. Okubikkulirwa 12:6.

Okuzikirizibwa kwa Yerusaalemi okuva ku lusegere olwasooka okutuuka ku lusegere olwasembayo kwamala emyaka esatu n'ekitundu, naye obubaka bw'okulabula ku kuzikirizibwa okujja bwawaebwa okumala emyaka musanvu, emyaka esatu n'ekitundu nga tannaba kutandika olusegere olwasooka n'emyaka esatu n'ekitundu oluvannyuma lw'olwo.

Obunnabbi bwonna Kristo bwe yawa ebikwata ku kuzikirizibwa kwa Yerusaalemi byatuukirizibwa ddala, buli kigambo. Abayudaaya baalabira ddala amazima g'ebigambo bye eby'okulabula: "Ekipimo kye mupima, kye munaapimirwako nate." Matayo 7:2.

Obubonero n'eb'amagero byalabika, nga byalabula ku masiwa n'okuzikirira ebyali bigenda okujja. Mu ttumbi ly'ekiro ekitangaala ekitali kya bulijjo kyayaka ku Yeekaalu n'ekyoto. Ku bire, enjuba bw'eserengeta, baafaananyizibwa amagaali ag'omu lutalo n'abalwanyi nga beekunjaanya okulwana. Abakabona abaali baweereza ekiro mu Watukuvu baaty nnyo olw'amaloboozi ag'ekyama; ensi ne yakankana, era amaloboozi amangi gaawulirwa nga gekaaba nti: 'Tuvemu wano.' Omulyango omukulu ogw'ebuvanjuba, ogwali muzito nnyo okutuusa nga okuguggalawo kwaali kusoboka katono ne mu bantu amakumi abiri, era ogwali gukakasiddwa n'emiggo minene gy'ebyuma egyali gikasiddwa nnyo mu mayinja amagumu ag'awansi, ne guggulawo mu ttumbi ly'ekiro, nga tewali kintu kilabika ekikikozezza.-Milman, The History of the Jews, book 13.

Mu myaka musanvu omusajja yayongeranga okutambula waggulu ne wansi mu nguudo za Yerusaalemi, ng'alangirira ennaku ezali zigenda okujja ku kibuga. Emisana n'ekiro yayimbanga oluyimba lw'okukungubaga olukambwe nti: 'Eddoboozi okuva mu buvanjuba! eddoozi okuva mu bugwanjuba! eddoozi okuva mu mpewo ennya ez'ensi! eddoozi erirwanyiza Yerusaalemi n'ekyekaalu! eddoozi erirwanyiza abawasa n'abagole! eddoozi erirwanyiza abantu bonna!'—Ibid. Omuntu ono ey'ewuunyisa yateekebwa mu kkomera era n'akubwa emiguwa, naye tewava mu kamwa ke kwemulugunya kwonna. Bwe yanyoomebwa ne yavumibwa, n'addamu kyokka nti: 'Kabi, kabi eri Yerusaalemi!' 'kabi, kabi eri abatuze baayo!' Okukaaba kwe okw'okulabula tekwakkoma okutuusa lwe yattibwa mu kuzingizibwa kwe yali yakalabula edda. The Great Controversy, 29, 30.

Okuzikirizibwa okw'enkomerero kwa Yerusaalemi ennyini mu mwaka gwa 70 kwakulemberwamu "obubonero n'eb'amagero" ebyategeeza "akabi n'okuzikirira." Obubonero obw'okulabula bwalabikira okumala emyaka esatu n'ekitundu nga tekunnabaawo okwetooloola okwasooka, era ne mu myaka esatu n'ekitundu egyakulembedde okuzikirizibwa. "Obubonero" (mu bungi) obwalaga okuzikirizibwa okwali okusembera te bwali "bubonero" bw'okulabula okudduka, wabula bwali okulangirirwa okw'okuggawo okumpi kwe kiseera eky'okugezesa.

Mu kukandagirwa kwa Yerusaalemi ey'omu mwoyo okuva mu 538 okutuuka mu 1798, "akabonero" ak'okulabula okudduka, kaali mu kiseera lwe "ennyinyala ey'obuzikiriza" yalabikira, lwe "omusajja ow'ekibi" "yabikkulibwa," ng'ali "omwana w'okuzikirira; alwanyisa era yeegulumiza ku buli ekituumibwa Katonda oba ekisinzibwa; okutuusa n'okutuula mu yeekaalu ya Katonda ng'ali Katonda, yeeyolesa ng'ali Katonda."

Awo bwe muliraba ekivume eky'okuzikiriza, ekyogerwa Danyeri nnabbi, nga kiyimiridde mu kifo ekitukuvu, (asomayo ategeere.) Matayo 24:15.

Abakristaayo ab'omu kiseera ekyo bwe baategeera "akabonero" ako, ne badduka mu ddungu okumala emyaka 1,260.

Kyetaagisa okulwanagana okw'amaanyi ennyo eri abo abaali baagala okubeera abeesigwa okuyimirira obunywevu nga beewakanya obulimba n'ebikolwa eby'ekivume ebyali byekisizza mu byambalo by'obusaserdooti ne bijingizibwa mu kkanisa. Bayibuli teyakirizibwanga nga ye kipimo ky'okukkiriza. Enjigiriza ey'eddembe ly'okusinza yatumibwanga obujeemu, era abagiwagira baakyayibwanga ne bayigganyizibwanga.

Oluvannyuma lw'olutalo oluwanvu era olukambwe, abatono abeesigwa baasalawo okumalawo obumu bwonna ne kkanisa eyava mu mazima singa yakyegaana okwejjamu obulimba n'okusinza ebifaananyi. Baalaba nti okwawukana kyali kyetaagisa ddala singa baali bagenda okugondera Ekigambo kya Katonda. Tebaayasobola kugumiikiriza ensobi ezitta emyoyo gyabwe, era ne bateekawo ekyokulabirako ekyanditeeka mu kabi okukkiriza kw'abaana baabwe n'abaana b'abaana baabwe. Okukakasa emirembe n'obumu, baali bategefu okuleka ebimu byonna nga bikyatambulira mu bwesigwa eri Katonda; naye baategeera nti ne mirembe gyokka gyandiba giguzibwa mu bbeeyi ennyo singa kyetaagisa okuwaayo emisingi. Singa obumu bwayinzibwa kufunibwa bwokka nga bakendeezza ku mazima n'obutuukirivu, kale wabeewo enjawulo, era ne olutalo. *The Great Controversy*, 45.

Nga tusemberera enkomerero y'emyaka 1,260 egy'okubonyaabonyezebwa okw'obupapa, waaliwo 'obubonero' (bingi), era nga bwe kyali ne 'obubonero' ku nkomerero y'ennaku 1,260 mwe Roma ey'obpagani yayinnyirira Yerusaaemi ey'omubiri; 'obubonero' obwo te bwali bubonero obw'okudduka.

Omulokozi awa obubonero bw'okukomawo kwe, era n'okusingawo, ate atekawo ekiseera we gunaalabikira obubonero obwasooka ku bino: 'Amangwago oluvannyuma lw'okubonaabona kw'ennaku ezo enjuba eneekizikizibwa, n'okwezi tekujja kuwa kumurika kwakwo, n'emmunyeenye zijja kugwa okuva mu ggulu, n'amaanyi ag'omu ggulu gunaanyogoga: ate olwo obubonero bw'Omwana w'Omuntu bunaanabikira mu ggulu: era olwo ebika byonna eby'ensi binaakungubaga, era banaalaba Omwana w'Omuntu ng'ajja ku bire by'eggulu ng'alina amaanyi n'ekitiibwa ekinene. Era alisindika bamalayika be n'eddooboozi eddene ly'ekkondeere, ne bakunjaanya abalonde be okuva mu mpewo ennya, okuva ku nkomerero emu ey'eggulu okutuuka ku nkomerero endala.'

Mu nkomerero y'okutulugunyizibwa okunene okw'Abapapa, Kristo yategeeza nti enjuba erizikizibwa, n'omwezi t'anaawaayo okutangaala kwe. Oluvannyuma, emmunyeenye zirigwa okuva mu ggulu. Era agamba nti, 'Muyige ekifaananyi ku mutini; ettabi lyagwo bwe liba nga likyali lubisi ne lileeta amalagala, mumanya nti ekiseera ky'obugumu kiri kumpi: bwe kityo nammwe, bwe mulaba ebintu bino byonna, mumanye nti Ali kumpi, ddala ku miryango.' Matayo 24:32, 33, mu mabbali.

Kristo awadde obubonero bw'okukomawo kwe. Ategeeza nti tuyinza okumanya bw'ali kumpi, w'ali ku mulyango. Agamba ku abo abalaba obubonero buno nti, 'Ekika kino tekiriggwa, okutuusa ebyo byonna binaaba bituukiriziddwa.' Obubonero buno bulabise. Kati tumanyi ddala nti okukomawo kwa Mukama kuli kumpi. 'Eggulu n'ensi biriggwa,' bw'agamba, 'naye

ebigambo byange tebiriggwa.' The Desire of Ages, 631, 632.

Mu nkomerero y' "emyaka esatu n'ekitundu egy'okusambagulibwa kwa Yerusaalemi" nga kukolebwa Roma ey'Abapapa, waabangawo olunyiriri lw' "obubonero" olw'alaga okujja kwa Kristo era ne luleeta okutandika ebyafaayo by'Abamillerite. Ebyafaayo by'Abamillerite binaaddamu okuddirirwamu okutuuka ku nnyukuta mu nnaku ez'enkomerero. "Obubonero" obwo obwaalabika ku "nkomerero y'okutulugunyizibwa okukulu okw'Abapapa", bwakiikirirwa mu "bubonero" obwaalabika ku nkomerero y'emyaka esatu n'ekitundu egy'okusambagulibwa kwa Yerusaalemi okuva mu mwaka 66 okutuuka mu 70, nga kukolebwa Roma ey'Abapagani. Kale, nga tusinzira ku bajulirwa babiri, wanaabangawo "akabonero" ka "endera" eyimusibwa waggulu mu ssaawa y'ekikankano ekinene, akabonero ak'okulabula okudduka, mu byafaayo bya Roma ey'omu biro bino; era wanaabangawo ne "bubonero" mu bungi obubaawo ku nkomerero y'ebiro by'okutulugunyizibwa kwa Roma ey'omu biro bino mu nnaku ez'enkomerero.

Tujja kugenda mu maaso n'okunoonyereza kuno mu kiwandiiko ekiddako.

Soma essuula eya 21 mu Luka. Omwo Kristo awa obulabula nti, 'Mwekuume mmwe, muleme okubeera nga mu kiseera kyonna emitima gyammwe ne gisukkirwamu obuzito olw'okulya ennyo, n'okutamiira, n'okweralikirira kw'obulamu buno, ne bwe kityo olunaku olwo ne lubasisinkana nga temululabudde. Kubanga lulijja nga musibe ku bonna abatuula ku maaso g'ensi yonna. Noolwekyo mulindenga era musabenga bulijjo, mulyoke mubalibwe abasaanira okuwona bino byonna, ne muyimirire mu maaso ga Mwana w'Omuntu' (Luka 21:34-36).

"Obubonero bw'ebiro butuukirizibwa mu nsi yaffe, naye amakanisa mu bungi galabika nga gasinzira. Tetufune kulabula ku ebyo bye bayitamubawala abasirusiru, bwe waaliwo okukaaba nti, 'Laba, omugole ajja; muve mugende okumusinkana,' ne basanga nga tebalina mafuta mu ttabaaza zaabwe? Era nga bagenda okugula amafuta, omugole n'ayingira ku mbaga y'obugole wamu n'abawala ab'amagezi, n'oluggi ne luggibwa. Bwe baatuuka abawala abasirusiru ku kifo ky'embaga, ne baweebwa okugaana okw'atasuubirwa. Omukulu w'embaga n'alangirira nti, 'Simanyi mmwe.' Ne basigala bayimiridde ebweru mu luguudo olutaliimu bantu, mu kizikiza eky'ekiro." Manuscript Releases, voliyumu 15, 229.